07/07/2020

Το «τάμα» του Ισμαήλ Καντεμίρ να γίνει η Αγιά Σοφιά τζαμί

/ Επικαιρότητα

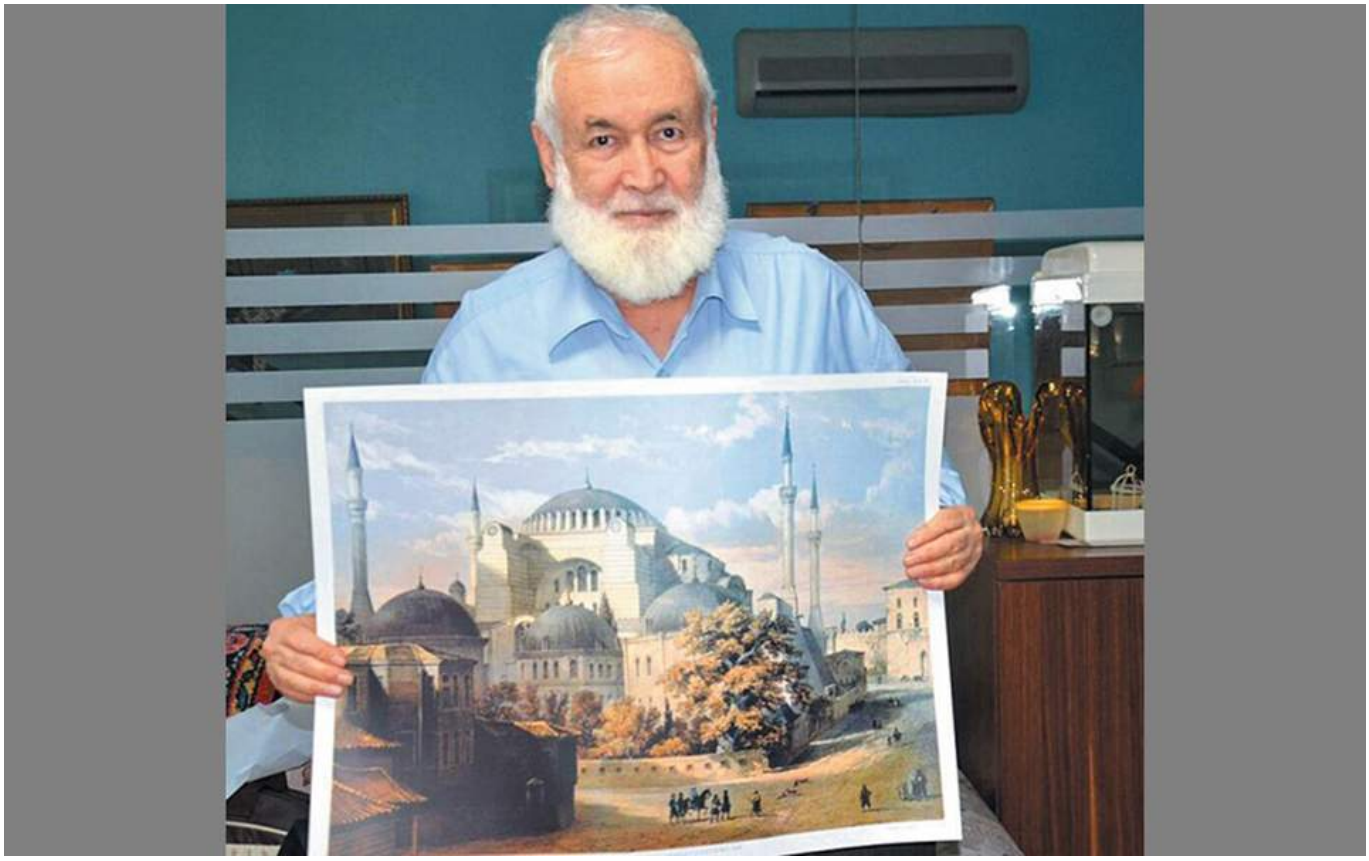

Ο ιδρυτής και διευθυντής του Συνδέσμου Προστασίας Ιστορικών Μνημείων και Περιβάλλοντος της Τουρκίας, Ισμαήλ Καντεμίρ, συνέλαβε την ιδέα μετατροπής της Αγίας Σοφίας το 1978. Έκτοτε παραμένει αφοσιωμένος στον σκοπό του.

Όταν ήταν έφηβος, ο Ισμαήλ Καντεμίρ επισκεπτόταν τακτικά την Αγία Σοφία τελώντας μόνος του και στα κρυφά το τελετουργικό της μουσουλμανικής προσευχής. Σήμερα, ο 75χρονος ιδρυτής και διευθυντής του Συνδέσμου Προστασίας Ιστορικών Μνημείων και Περιβάλλοντος της Τουρκίας, είναι ο άνθρωπος που βρίσκεται πίσω από την αμφιλεγόμενη προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί. Πρόκειται για το αποτέλεσμα μιας επίμονης προσωπικής του προσπάθειας με διάρκεια πάνω από 16 χρόνια, την οποία ο Καντεμίρ προσδιορίζει ως απώτερο στόχο της ζωής του.

Γεννημένος το 1945 σε μια φτωχή και συντηρητική οικογένεια, σε ένα χωριό στα

βορειοδυτικά παράλια της Τουρκίας, ο Ισμαήλ Καντεμίρ εργάστηκε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του ως καθηγητής μαθηματικών σε διάφορα σχολεία της Προύσας. Αποσύρθηκε έπειτα από 33 αδιάκοπα χρόνια διδασκαλίας το 2004, με σκοπό να αφιερωθεί εξ ολοκλήρου στον νεοσύστατο Σύνδεσμο Προστασίας Ιστορικών Μνημείων και Περιβάλλοντος που ιδρύει στην Προύσα. «Παλαιότερα ήθελα να αλλάξω τη ζωή των νεαρών αγοριών και κοριτσιών μέσω της διδασκαλίας. Πλέον, αφοσιώνομαι στα ιστορικά μνημεία που είναι μοναδικά στον πολιτισμό του τουρκικού έθνους, για να επαναφέρω την προοριζόμενη χρήση τους και να αλλάξω τη ζωή όλων των πιστών», δηλώνει χαρακτηριστικά σε συνέντευξή του στο τουρκικό κανάλι Haber 7.

Παρότι ο τίτλος του συνδέσμου του Καντεμίρ είναι αρκετά νεφελώδης, η αποστολή του είναι ξεκάθαρη: να μετατρέψει μια σειρά μουσείων και ιστορικών κτιρίων της Τουρκίας σε ισλαμικά τεμένη, με εμβληματικότερο στόχο τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας. Οπως εξηγεί σε συνεντεύξεις του στα τουρκικά μέσα αλλά και στο βιβλίο του, «Το Ιερό Τέμενος της Ayasofya», η έμπνευση πίσω από την αφοσίωσή του στον σκοπό της ισλαμοποίησης του μνημείου ήρθε το 1978, κατόπιν της επίσκεψης του τότε πρωθυπουργού της Λιβύης στην Κωνσταντινούπολη. «Ο ηγέτης της Λιβύης ήθελε να πραγματοποιήσει τη μεγάλη προσευχή της Παρασκευής στην Αγία Σοφία, ωστόσο το μουσειακό καθεστώς δεν του το επέτρεψε», εξηγεί ο 75χρονος, συμπληρώνοντας πως έκτοτε ξεκίνησε τη συλλογή διαφόρων εγγράφων με απώτερο σκοπό τη μετατροπή του παγκόσμιου μνημείου σε τέμενος.

Το 2004, η συλλογή αυτή οδήγησε στην πρώτη δράση του συλλόγου του Καντεμίρ, υπό τη μορφή επίσημης επιστολής στον –τότε νεοεκλεγέντα– πρωθυπουργό Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Το νομικό επιχείρημα του Καντεμίρ ήταν σχεδόν πανομοιότυπο με αυτό της πρόσφατης προσφυγής στο τουρκικό Συμβούλιο της Επικρατείας. Ο ιδρυτής του συνδέσμου ισχυρίζεται πως το διάταγμα του υπουργικού συμβουλίου του 1934 για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε μουσείο δεν δημοσιεύθηκε ποτέ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς και ότι η υπογραφή του Ατατούρκ στο σχετικό διάταγμα είναι πλαστή. «Κατ’ επέκταση, η επιθυμία του σουλτάνου Μωάμεθ Β’ να παραμείνει η Αγία Σοφία τζαμί εξακολουθεί να ισχύει, καθώς κατά βάση αποτελεί προσωπική του περιουσία», ισχυρίζεται στην επιστολή του.

Παρότι, στην πάροδο 16 χρόνων, η επιχειρηματολογία του Καντεμίρ δεν έχει υποστεί σχεδόν καμία αλλαγή, η αντιμετώπισή του από το πολιτικό σκηνικό της εποχής είναι εκ διαμέτρου αντίθετη. Ο Ερντογάν, μάλιστα, δεν απαντά καθόλου στην επικοινωνία του συλλόγου από την Προύσα, με αποτέλεσμα ο Καντεμίρ να παραπονεθεί στο διοικητικό δικαστήριο της περιφέρειας, καθώς η αναφορά του

δεν απαντήθηκε εντός της προβλεπόμενης νομικής περιόδου. Στη συνέχεια, υποβάλλει αγωγή για την εκτέλεση του διατάγματος της Αγίας Σοφίας, η οποία εξετάζεται από το 2ο Διοικητικό Δικαστήριο της Προύσας τον Ιανουάριο του 2005. Η υπόθεση μεταφέρεται στο 10ο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας –συμπτωματικά το ίδιο όργανο το οποίο εξέτασε την υπόθεση της Πέμπτης– το οποίο απορρίπτει ρητά το αίτημά του, με την αιτιολογία ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις ακύρωσης διατάγματος που ορίζονται στον νόμο περί διοικητικής δικαιοδοσίας.

Το Μουσείο Καριγιέ

Ο Καντεμίρ νιώθει περιθωριοποιημένος, όμως δεν παρατάει τις προσπάθειές του. Το ανώτερο τμήμα του τουρκικού ΣτΕ επικυρώνει την απόφαση του 10ου τμήματος τον Δεκέμβριο του 2012, ενώ απορρίπτει εν συνεχεία και το αίτημα διόρθωσης του προσφεύγοντος στις 6 Απριλίου του 2015. Ωστόσο, το 2019 ο Καντεμίρ πετυχαίνει την πρώτη του νίκη, χάρη στην αίτησή του για τη μετατροπή του Μουσείου Καριγιέ σε τέμενος. Το γνωστό μνημείο υπήρξε ελληνικό χριστιανικό μοναστήρι προτού μετατραπεί από τους Οθωμανούς σε τζαμί κατά τον 16ο αιώνα και στη συνέχεια σε μουσειακό χώρο έπειτα από διάταγμα του υπουργικού συμβουλίου στις 29 Αυγούστου 1945. Ο σύνδεσμος καταφέρνει να κερδίσει τη νομική μάχη, δημιουργώντας πλέον το πρώτο «νομικό προηγούμενο» για την αμφιλεγόμενη υπόθεση της Αγία Σοφίας.

Σήμερα, ο Καντεμίρ δηλώνει συγκινημένος από την ευρύτερη κοινωνική αποδοχή του αιτήματός του. «Δεν νοείται να υπάρχει ένα μέρος που λειτουργεί παράλληλα ως μουσείο και ως τζαμί», δήλωσε χαρακτηριστικά αυτή την εβδομάδα στην τουρκική εφημερίδα «Γενί Σαφάκ», ενώ ανέφερε πως η αντίδραση της Ελλάδας και του χριστιανικού κόσμου δεν τον απασχολεί. «Δεν χρειαζόμαστε τα λεφτά κανενός τουρίστα, η τουρκική οικονομία είναι αρκετά ισχυρή. Ελπίζω πως αυτή η εξαιρετικά γελοία κατάσταση θα διορθωθεί, και περιμένω με ανυπομονησία την απόφαση του συμβουλίου», κατέληξε.

Πηγή: kathimerini.gr